

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Кафедра правового регулювання економіки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор
з навчально-
методичної роботи

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

рівень вищої освіти другий (магістерський)

галузь знань 08 «Право»

спеціальність 081 «Право»

освітня програма «Право»

Завідувач кафедри правового регулювання економіки

Шинкарьов Ю.В.

Гарант освітньої програми «Право»

Шинкарьов Ю.В.

Укладачі:

Лисяк О. І.

Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2023

УДК 340(076.034)

НЗ1

Укладач О. І. Лисяк

Затверджено на засіданні кафедри правового регулювання економіки.

Протокол № 2 від 01.09.2023 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Наскрізна програма практики для студентів спеціальності НЗ1 081 «Право» освітньої програми «Право» другого (магістерського) рівня [Електронний ресурс] / уклад. О. І. Лисяк. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2023. – 16 с.

Подано види, загальну характеристику, мету та заплановані результати практик. Розглянуто зміст практик, вимоги до баз практик, організацію проведення та керівництво практиками, а також систему оцінювання результатів практики.

Рекомендовано для викладачів та студентів спеціальності 081 «Право» освітньої програми «Право» другого (магістерського) рівня.

УДК 340(076.034)

Вступ

Наскрізну програму практики складено відповідно до Положення про проведення практики студентів Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, розробленого згідно із Законом України «Про вищу освіту», Положенням про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 08.04.1993 р. № 93, Положенням про організацію освітнього процесу в Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця, уведеним у дію наказом ректора університету від 26.10.2020 р. № 198, стандартами вищої освіти, освітньо-професійною програмою «Право» другого (магістерського) рівня спеціальності 081 «Право».

Програма практичної підготовки дозволяє студентам скласти чітке уявлення про те, що їм доведеться виконувати під час практики, як вирішувати індивідуальне завдання, яку допомогу вони можуть отримати від керівників практики, закладу вищої освіти та підприємства (організації, установи), а також працівників (керівників) підприємства, із якими вони будуть зустрічатися в ході практики.

Студенти набудуть необхідного обсягу практичних знань і вмінь відповідно до складених робочих програм практик.

1. Види, загальні характеристики, мета та заплановані результати практик

1.1. Види практик (табл. 1).

Таблиця 1

Види практик

Курс	Назва практики	Денна форма навчання	Кафедра, що забезпечує організацію	Тривалість практики	Семестр
I р. н.	Виробнича	+	Кафедра правового регулювання економіки	17 тижнів	2-й
II р. н.	Виробнича	+		14 тижнів	3-й

1.2. Характеристика практик (табл. 2).

Усі види практик є обов'язковими освітніми компонентами.

Таблиця 2

Характеристика практик

Курс	Назва практики	Денна форма навчання	Кількість кредитів	Загальна кількість годин	Семестр	Форма контролю
I р. н.	Виробнича	+	3	90	2-й	Звіт
II р. н.	Виробнича	+	27	810	3-й	Звіт

1.3. Мета практик (основні завдання).

1.3.1. Мета виробничої практики – закріплення та поглиблення знань, які здобули студенти під час навчання, формування в них професійних знань і навичок для ухвалення самостійних рішень під час практичної роботи в сучасних умовах, виховання потреби щоденно поповнювати свої знання та творчо застосовувати їх у подальшій діяльності.

1.3.2. Мета практичної підготовки студентів – оволодіння студентами сучасними методами та формами організації праці, формування в них на базі здобутих в університеті знань професійних умінь і навичок

для ухвалення самостійних рішень за основними напрямками роботи, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо застосовувати їх у практичній діяльності.

1.4. Заплановані компетентності та результати навчання (табл. 3).

Таблиця 3

Заплановані компетентності та результати навчання

Спеціальні компетентності	Загальні компетентності	Результати навчання
Виробнича практика		
СК3, СК5, СК6, СК8, СК9, СК10, СК16, СК17, СК18	ЗК1, ЗК2, ЗК8	ПРН1
СК1, СК3, СК4, СК5, СК6, СК7, СК9, СК12, СК16, СК21	ЗК1, ЗК3, ЗК4, ЗК7, ЗК8	ПРН2
СК17		ПРН3
СК16		ПРН4
СК1, СК5, СК6, СК9, СК10, СК17, СК18, СК19, СК21	ЗК8	ПРН6
СК1, СК5, СК8, СК13, СК16, СК17, СК18, СК19	ЗК1	ПРН7
СК1, СК3, СК5, СК6, СК8, СК9, СК10, СК11, СК17, СК21	ЗК1, ЗК3, ЗК4	ПРН8
СК8, СК11, СК12, СК13, СК21	ЗК4, ЗК6, ЗК7	ПРН9
СК3, СК5, СК8, СК10, СК19, СК9, СК20, СК21	ЗК1	ПРН11
СК6, СК3, СК9, СК17, СК21	ЗК1, ЗК3, ЗК4, ЗК6	ПРН12
СК3, СК5, СК8, СК10, СК11, СК18, СК19, СК20, СК21	ЗК1, ЗК8	ПРН13
СК1, СК3, СК5, СК7, СК8, СК9, СК10, СК12, СК13, СК18, СК19, СК20, СК21	ЗК1, ЗК6, ЗК8	ПРН14
СК1, СК3, СК5, СК7, СК8, СК9, СК10, СК11, СК12, СК13, СК14, СК18, СК19, СК20, СК21	ЗК4, ЗК8, ЗК9	ПРН15
СК1, СК3, СК5, СК9, СК17, СК19, СК21	ЗК4, ЗК7	ПРН17
СК1, СК3, СК5, СК9, СК17, СК18, СК19, СК21	ЗК4, ЗК7	ПРН18

Примітка.

ПРН1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, виявляти розуміння меж та механізмів їхнього правового регулювання.

ПРН2. Співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами.

ПРН3. Проводити збирання, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.

ПРН4. Здійснювати презентацію свого дослідження з правової теми, застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з цього дослідження, аргументувати висновки.

ПРН6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, уміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.

ПРН7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати й обґрунтовувати варіанти їхнього розв'язання.

ПРН8. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.

ПРН9. Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг.

ПРН11. Використовувати передові знання і методики у процесі правотворення та правозастосування інститутів публічного та приватного права і кримінальної юстиції.

ПРН12. Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, ураховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу.

ПРН13. Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів.

ПРН14. Обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування.

ПРН15. Мати практичні навички вирішення проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування.

ПРН17. Інтегрувати необхідні знання та вирішувати складні завдання правозастосування у різних сферах професійної діяльності.

ПРН18. Використовувати передові знання і методики для вирішення складних завдань у процесі правового забезпечення господарської діяльності.

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК4. Здатність до адаптації та дії у новій ситуації.

ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК7. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК8. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК9. Здатність працювати в міжнародному контексті.

СК1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для вирішення складних завдань і проблем, у тому числі у ситуаціях правової невизначеності.

СК3. Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні.

СК4. Здатність оцінювати взаємодію міжнародного права та міжнародних правових систем з правовою системою України.

СК5. Здатність використовувати сучасні правові доктрини та принципи у правотворчості та в процесі застосовування інститутів публічного і приватного права, а також кримінальної юстиції.

СК6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію.

СК7. Здатність застосовувати знання та розуміння основних засад (принципів) та процедур судочинства в Україні.

СК8. Здатність застосовувати медіацію та інші правові інструменти альтернативного позасудового розгляду та вирішення правових спорів.

СК9. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінюванні правових явищ та правозастосовній діяльності.

СК10. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їхнього застосування.

СК11. Здатність критично оцінювати ефективність представництва і захисту прав, свобод та інтересів клієнтів.

СК12. Здатність розвивати та утверджувати етичні стандарти правничої діяльності, стандарти професійної незалежності та відповідальності правника.

СК13. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією.

СК14. Здатність самостійно готувати проєкти нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їхнього прийняття, прогнозувати результати їхнього впливу на відповідні суспільні відносини.

СК16. Здатність вирішувати колізійні проблеми міжнародно-правового регулювання відносин, ускладнених іноземним елементом.

СК17. Здатність визначати роль Світової організації торгівлі в регулюванні торгівлі товарами та послугами, аналізувати й застосовувати джерела СОТ щодо вирішення складних завдань правового регулювання окремих видів господарської діяльності.

СК18. Здатність до виявлення та кваліфікації юридичних правопорушень, що виникають під час здійснення господарської діяльності.

СК19. Здатність консультувати з проблемних питань правового регулювання окремих видів господарської діяльності.

СК20. Здатність укладати, вносити зміни та припиняти договірні конструкції у сфері господарської діяльності.

СК21. Вільно готувати процесуальні документи, що спрямовані на захист суб'єктних прав та юридичних обов'язків суб'єктів господарювання.

2. Зміст практик

Вид практики і терміни її проведення визначено навчальним планом підготовки магістра зі спеціальності 081 «Право» галузі знань 08 «Право». Відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.07.2022 р. № 643 «Про затвердження стандарту вищої освіти зі спеціальності 081 Право для другого (магістерського) рівня вищої освіти» для освітньо-професійної програми передбачено мінімум 20 кредитів ЄКТС для проходження практики.

3. Вимоги до баз практик

Базами для проходження виробничої практики можуть бути: юридичні служби органів місцевого самоврядування, органів законодавчої та виконавчої влади, підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності; нотаріат, юридичні клініки закладів вищої освіти (зокрема, юридична клініка ХНЕУ ім. С. Кузнеця), суди, система прокуратури або адвокатури.

У цих умовах важливо забезпечити виконання студентами-практикантами програми практики.

Виробничу практику на базах практики розпочинають із ознайомлення студентів-практикантів із організаційною структурою бази практики, її традиціями, досягненнями. Організують зустріч практикантів із працівниками, які будуть причетні до виконання програми практики, розглядають робочі програми, уточнюють окремі положення.

Інформаційна база практики. Під час виконання програми практики студент повинен користуватися відповідними джерелами інформації.

Студентів потрібно забезпечити документацією щодо проходження практики, яка має містити програму (індивідуальні завдання) практики, календарний план.

4. Організація проведення та керівництво практиками

Процес організації практики вимагає вирішення таких питань:
вибір баз практики;
визначення кола обов'язків та прав студентів-практикантів;

установлення розподілу функцій під час організації практики;
підготовка завдань для проходження практики;
підбір інформаційної бази практики (літературних джерел, законодавчих та нормативних документів тощо);
розроблення вимог щодо підготовки та оформлення звіту за результатами проходження практики.

Обов'язки та права студента-практиканта формують у межах, які мають забезпечити виконання практикантом програм практики. Обов'язки студента регламентують визначенням окремих організаційних заходів, які повинен виконати студент-практикант.

Студенти, які проходять практику, зобов'язані:

до початку практики одержати від керівника практики від кафедри консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
своєчасно прибути на базу практики;
вивчити й суворо дотримуватися правил охорони праці та техніки безпеки;
у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики, а також рекомендації керівників від кафедри та від бази практики;
максимально використовувати наявні можливості бази практики;
на відповідному рівні заповнювати документацію щодо проходження практики та забезпечувати її доступність для перевірки в будь-який час;
нести відповідальність за виконану роботу;
своєчасно підготувати звіт про виконання програми практики та завдання на проходження практики.

Під час проходження практики студенти мають право:

на ознайомлення з усіма документами в обсязі завдань, визначених програмою практики та завданнями на проходження виробничої практики;
за згодою безпосереднього керівника практики від бази практики на користування технічними та іншими засобами, наявними на відповідній базі практики;

отримувати необхідну інформацію для виконання завдань згідно з програмою практики;

користуватися інформаційним фондом баз практики з дозволу головних фахівців і керівників структурних підрозділів;

отримувати компетентні консультації фахівців баз практики з питань, передбачених робочою програмою практики.

Розподіл функцій щодо організації практики

Керівник практики від кафедри:

перед початком практики контролює підготовленість баз практики;

забезпечує проведення всіх організаційних заходів перед від'їздом студентів на практику: інструктаж про порядок проходження практики та з техніки безпеки, надання студентам необхідних документів (направлення; щоденника, що містить інформацію про програму практики, календарний план; індивідуальних завдань тощо);

повідомляє студентам про систему звітності про практику, яка затверджена кафедрою;

у тісному контакті з керівником практики від бази практики забезпечує високу якість її проходження згідно з програмою, спостерігає за професійним становленням студента як суб'єкта діяльності під час практики;

контролює забезпечення нормальних умов праці студентів, виконання ними внутрішнього трудового розпорядку;

видає потрібні рекомендації та забезпечує виконання всіх необхідних функцій учасниками практики;

у складі комісії приймає звіти студентів із практики і за необхідності надає завідувачу кафедри письмові пропозиції щодо поліпшення організації практики.

Керівник практики від бази практики:

здійснює безпосереднє керівництво практикою;

у тісному контакті з керівником практики від кафедри організовує та контролює виконання студентами програм і графіка проходження практики;

забезпечує проведення загального обов'язкового інструктажу та інструктажу з охорони праці на робочому місці, ознайомлює студентів із правилами внутрішнього розпорядку;

забезпечує облік виходів на роботу студентів-практикантів; повідомляє керівнику практики від кафедри або безпосередньо завідувачу кафедри про всі порушення трудової дисципліни та внутрішнього розпорядку;

контролює ведення щоденника, підготовку звітів студентів-практикантів;

після закінчення практики складає характеристику на кожного студента-практиканта, у якій дає оцінку підготовленого ним звіту.

5. Оцінювання результатів практики

Оцінюють результати проходження й захисту практики за 100-бальною системою оцінювання результатів навчання, прийнятою в університеті (табл. 4).

Таблиця 4

Шкала оцінювання результатів проходження та захисту практики

100-бальна шкала університету	захист практики
90 – 100	відмінно
82 – 89	добре
74 – 81	
64 – 73	задовільно
60 – 63	
35 – 59	незадовільно
1 – 34	

Підсумкова кількість балів, отриманих студентом за результатами проходження практики, ураховує:

відгук керівника від бази практики;

відгук керівника від кафедри;

презентацію здобувачем вищої освіти результатів проходження практики під час захисту звіту;

відповіді на запитання.

Студенти, які не захистили у визначений термін звіти з практики, будуть мати академічну заборгованість.

Критерії оцінювання результатів практики наведено в табл. 5.

Критерії оцінювання результатів практики

Бали	Критерії оцінювання результатів практики
90 – 100	Звіт про проходження практики і щоденник практики оформлено відповідно до вимог і подано до захисту у визначений кафедрою термін; звіт має практичне значення; здобувач оволодів навичками правничої роботи: збирання інформації, аналізу законодавчих актів та судової практики, формулювання висновків, складання процесуальних документів, правових консультацій; відповідь здобувача вищої освіти на запитання членів комісії вичерпна
82 – 89	Програму практики виконано, але наявні окремі недоліки непринципового характеру; недостатньо використано в процесі аналізу матеріали звітності; є певні зауваження щодо оформлення звіту та щоденника; здобувач на захисті продемонстрував добрі знання, відповів на запитання членів комісії
74 – 81	Наявні окремі зауваження щодо оформлення звіту та щоденника; допущено граматичні та стилістичні помилки; є неточності під час проведення аналізу судової практики, у ході складання процесуальних документів, правових консультацій; на захисті здобувач продемонстрував задовільні знання; відповіді на запитання членів комісії неточні або неповні
64 – 73	Звіт про проходження практики та щоденник практики оформлено з численними помилками або не в повному обсязі; на захисті здобувач виявив повне незнання та нерозуміння правничої діяльності, не зумів задовільно відповісти на поставлені запитання членів комісії
60 – 63	Здобувач допустив суттєві помилки під час вирішення завдань виробничої практики, неспроможний дати пояснення виконаних завдань; процесуальні документи, правові консультації оформлено з помилками; оцінка керівника з практики та характеристика свідчать про низький рівень володіння знаннями, уміннями та компетентностями
35 – 59	Звіт подано керівникові на перевірку з порушенням термінів, виконано із суттєвими запозиченнями інформаційно-теоретичного матеріалу; оформлення звіту не відповідає вимогам; зміст звіту не розкрито
1 – 34	Відсутні звітні документи: звіт, щоденник із практики та характеристика

Рекомендована література

1. Господарський процесуальний кодекс України № 1798-XII від 06.11.1991 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text>.

2. Кодекс адміністративного судочинства України № 2747-IV від 06.07.2005 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>.

3. Конституція України. Основний Закон України від 28.06.1996 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80#Text>.

4. Кримінальний процесуальний кодекс України № 4651-VI від 13.04.2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.

5. Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця: наказ № 5 від 26.10.2020 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/Polozhennya-proorganizatsiyu-osvitnogo-protsesu-u-HNEU.pdf>.

6. Положення про організацію практики студентів в Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця (в новій редакції): протокол № 1 від 24.01.2022 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/11/Polozhennya-proorganizatsiyu-praktykystudentiv.pdf>.

7. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України: наказ Міністерства освіти України № 93 від 08.04.1993 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93#Text>.

8. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України № 5076-VI від 05.07.2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5076-17/paran3#n3>.

9. Про вищу освіту: Закон України № 1556-VII від 01.07.2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.

10. Про Національну поліцію: Закон України № 580-VIII від 02.07.2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.

11. Про нотаріат: Закон України № 3425-XII від 02.09.1993 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/3425-12>.

12. Про освіту: Закон України № 2145-VIII від 05.09.2017 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.

13. Про прокуратуру: Закон України № 1697-VII від 14.10.2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1697-18>.

14. Про судоустрій і статус суддів: Закон України № 1402-VIII від 02.06.2016 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1402-19/page>.

15. Цивільний процесуальний кодекс України № 1618-IV від 18.03.2004 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/go/1618-15>.

Зміст

Вступ.....	3
1. Види, загальні характеристики, мета та заплановані результати практик.....	4
2. Зміст практик.....	8
3. Вимоги до баз практик.....	8
4. Організація проведення та керівництво практиками.....	8
5. Оцінювання результатів практики.....	11
Рекомендована література.....	12

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**Наскрізна програма практики
для студентів спеціальності 081 «Право»
освітньої програми «Право»
другого (магістерського) рівня**

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладач **Лисяк** Олександр Іванович

Відповідальний за видання *Ю. В. Шинкарьов*

Редактор *В. О. Дмитрієва*

Коректор *Н. Г. Войчук*

План 2023 р. Поз. № 50 ПП. Обсяг 16 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А

---

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*